

# Referat

AALBORG BYRÅD

Aalborg Byråd

**Skoleudvalget**

Mødet den 03.04.2018 kl. 08.30 - 13.00

Gl. Lindholm Skole, Lindholmsvej 65, Nørresundby



**Aalborg  
Kommune**



## Indholdsfortegnelse

### Åben

1	Godkendelse af dagsorden	1
2	Orientering om Skoleudvalgets besøg på Gl. Lindholm Skole	2
3	Godkendelse af baggrundsnotat og drøftelse af principper om inklusion og visitation	4
4	Drøftelse af Budget 2019: Temadrøftelse af Specialundervisning	8
5	Drøftelse af Budget 2019: Temadrøftelse af trivsel	14
6	Drøftelse af Budget 2019: Temadrøftelse af udsatte børn og voksne	19
7	Drøftelse af Budget 2019: Temadrøftelse af PPR	24
8	Godkendelse af udmønting af besparelse vedr. teknisk service ledelse, 2. behandling	29
9	Orientering om SSP tilstandsbeskrivelse for anden halvår 2017 samt det lokale Udvidede SSP-Samarbejde.	34
11	Orientering fra rådmand og direktør	36
10	Orientering om obligatorisk projektopgave i 9. klasse	38
12	Eventuelt	42
13	Godkendelse af referat	44



<b>Tid</b>	Tirsdag 3. april 2018, kl. 08.30
<b>Sted</b>	Gl. Lindholm Skole, Lindholmsvej 65, Nørresundby
<b>Afbud</b>	
<b>Til stede</b>	Mette Ekstrøm, Kristoffer Hjort Storm, Søren Kusk, Maja Torp, Per Clausen, Lisbeth Lauritsen, Tina French Nielsen
<b>Øvrige deltagere</b>	Martin Østergaard Christensen, Jakob Ryttersgaard, Kristina Østergaard Kristoffersen, Pernille Fruergård Simonsen og Claus Neist Jørgensen, under punkt 2 var Carsten Søndergaard og Robin Nielsen til stede, og under punkt 3 var Brian Klitgaard til stede
<b>Øvrige oplysninger</b>	Kristoffer Hjort Storm forlod mødet kl. 12.15 og deltog ikke under punkt 7 og 9 til 13.



**Punkt 1.**

**Godkendelse af dagsorden**

*Beslutning:*

*Godkendt.*



**Punkt 2.**

**Orientering om Skoleudvalgets besøg på Gl. Lindholm Skole**

2017-030011

**Skoleforvaltningen fremsender** til Skoleudvalgets orientering, program for udvalgsmødet den 3. april 2018.

**Sagsbeskrivelse**

Kl. 8.30 Orientering om Gl. Lindholm Skole og kort rundvisning v/skoleleder Carsten Søndergaard

Kl. 9.30 Skoleudvalgsmøde

Kl. 12.00 Frokost - evt. fortsættelse af mødet efter frokosten

*Beslutning:*

*Til orientering.*



Bilag:

Faktaark Gl. Lindholm Skole



**Punkt 3.**

**Godkendelse af baggrundsnotat og drøftelse af principper om inklusion og visitation**

2017-019916

**Skoleforvaltningen indstiller**, at Skoleudvalget godkender,

at det justerede baggrundsnotat udgør grundlaget for det videre arbejde med inklusion og visitation.

Derudover bedes Skoleudvalget drøfte udkast til principper, der skal sætte retning for arbejdet med inklusion og visitation.

*Beslutning:*

*Baggrundsnotatet godkendes.*

*Skoleudvalget vil gerne anderkende engagementet i de indkomne høringssvar og understreger, at processen fra maj til oktober skal være inddragende af alle, der har interesse i folkeskolen, samt at de inddragende aktiviteter skal designes og placeres, så der over perioden fra maj til oktober kan komme input fra flest muligt. Inddragelsesprocessen anses som en vigtig del af implementeringen.*

*Skoleudvalget tager forvaltningens udkast til principper til efterretning og den politiske tilbagemelding indarbejdes og fremstilles i sagsfremstillingen til Skoleudvalgets den 17. april 2018.*



## Sagsbeskrivelse

Skoleudvalget besluttede på mødet den 6. februar 2018 at sende baggrundsnotatet om inklusion og visitation til kvalificering i relevante fora. Deadline for kvalificering af notatet er nu nået, og der er på den baggrund foretaget justeringer i notatet. Skoleudvalget skal tage stilling til, om baggrundsnotatet kan godkendes som grundlag for det videre arbejde med inklusion og visitation i Aalborg Kommune.

Som en del af processen frem mod godkendelsen af en ny model for samarbejdet om inklusion skal der fastlægges en række principper. Principperne skal sætte en tydelig retning og omsættes til konkrete scenarier og initiativer, der skal udmøntes i en ny model for samarbejdet om inklusion i Aalborg Kommune. Skoleudvalget skal drøfte udkastet og komme med input til justeringer, således at de kan godkendes på mødet den 15. maj

### Baggrund

Skoleudvalget blev på mødet den 30. januar 2018 orienteret om processen for arbejdet med inklusionsområdet. Processen består af fire overordnede faser, der fremgår af tidsplanen nedenfor.

Februar 2018	Skoleudvalget drøfter baggrundsnotat, som giver indblik i inklusionsområdet lokalt og nationalt.
April – maj 2018	Skoleudvalget drøfter og godkender principper for inklusionsområdet på baggrund af baggrundsnotatet. Principperne sætter retning for det kommende arbejde med inklusionsområdet.
Maj-oktober 2018	Der igangsættes en bredt inddragende proces, der har til formål at udvikle en fælles forståelse af inkluderende fællesskaber og beskrive indsatser, initiativer og scenarier på baggrund af Skoleudvalgets besluttede principper.
November 2018 – januar 2019	Skoleudvalget 1. og 2. behandler ny model for samarbejdet om inklusion. Modellen tager udgangspunkt i de beskrevne scenarier og initiativer. Mellem de to politiske behandlinger indlægges en høringsperiode.

På mødet den 6. februar drøftede Skoleudvalget et baggrundsnotat om inklusion og visitation. Formålet med notatet er at give et kort overblik over inklusionsområdet, således at der kan sættes retning på politiske drøftelser og det fortsatte arbejde med inklusionsområdet i Aalborg Kommune. Skoleudvalget besluttede at sende baggrundsnotatet til kvalificering i relevante fora. Denne kvalificeringsperiode er nu overstået, og der er udarbejdet et revideret baggrundsnotat.

Der er vedhæftet en sammenskrivning af kvalificeringssvarene, som er vedhæftet som bilag ligesom alle kvalificeringssvar er vedhæftet.

Kvalificeringssvarene har givet anledning til følgende større ændringer i baggrundsnotatet:

- Det er præciseret, at baggrundsnotatet gælder hele skolen – og ikke kun undervisningsdelen
- Der er tilføjet et afsnit om det tværsektorielle samarbejde og det forebyggende arbejde
- Der er tilføjet afsnit om "Handlevejledningen om bekymrende fravær"
- Der er skrevet et afsnit om, hvorfor der ses en stigning i behovet for specialtilbud
- "Fælles Mål for DUS" er indskrevet som en væsentlig strategi
- Det er tydeliggjort, at forældrene er væsentlige i samarbejdet om inklusion

Derudover har kvalificeringssvarene medført en lang række mindre ændringer. Der er vedhæftet et revideret baggrundsnotat.





Der er i kvalificeringssvarene en del konkrete forslag til handlinger samt en del bemærkninger, som handler om økonomien afsat til inklusion. Disse handlinger har ikke afstedkommet ændringer i baggrundsnotatet men vil indgå i det videre arbejde.

### *Udkast til principper*

Med udgangspunkt i baggrundsnotatet skal Skoleudvalget fastsætte principper for arbejdet med inklusion og visitation. Principperne skal være så tilpas retningsgivende, at der kan udarbejdes konkrete scenarier eller indsatser på baggrund af disse.

Skoleforvaltningen har udarbejdet et udkast til principper bl.a. på baggrund baggrundsnotat og kvalificeringsproces, input fra skoleledelsesseminaret i februar, drøftelser med interessentgrupper samt fra den nedsatte inklusionsfølgegruppe.

Forslaget til principper bygger bl.a. på inklusionsstrategien "Fællesskaber for alle" og elementerne i den kommende strategi på det specialiserede område "Nye Fælles Veje".

Der er vedhæftet udkast til principper. Skoleudvalget bedes drøfte udkastet. På baggrund af drøftelsen præsenteres et endeligt udkast til principper på mødet den 15. maj.

I perioden fra maj til oktober gennemføres en proces med alle relevante aktører og fora; herunder elever, forældre, medarbejdere, ledere og organisationer. Processen har til hensigt at udarbejde konkrete scenarier og indsatser med udgangspunkt i de vedtagne principper. På mødet den 15. maj præsenteres en konkret plan for den inddragende proces.



## Bilag:

Revideret baggrundsnotat om inklusion og visitation i Aalborg Kommune.docx

Baggrundsnotat om inklusion og visitation i Aalborg Kommune - med registrerede ændringer.docx

Bilag - udkast til principper.docx

Bilag - sammenfatning af kvalificeringssvar.docx

Kvalificeringssvar - inklusion

PowerPoint - Inklusion



**Punkt 4.**

**Drøftelse af Budget 2019: Temadrøftelse af Specialundervisning**

2018-019018

**Skoleforvaltningen indstiller**, at Skoleudvalget orienteres, drøfter og tilkendegiver i hvilket omfang, konklusionerne skal indgå i det videre arbejde med Budget 2019.

*Beslutning:*

*Drøftet.*



## Sagsbeskrivelse

Sagen behandles, da den indgår som en del af "Budgetrapport 2019" som en af de temadrøftelser, Skoleudvalget har besluttet på sit møde den 9. januar 2018.

I forhold til de udvalgte temadrøftelser kan udvalget tage stilling til:

- Om konklusioner og handlemuligheder skal indgå i de økonomiske prioriteringer i budget 2019-2022
- Om der ønskes yderligere behandling af temaet inden budgetrapporten behandles i juni 2018
- Om konklusioner og handlemuligheder skal indgå i Skoleforvaltningens arbejde med temaet, men ikke indgå i budget 2019.

"Budgetrapport 2019" kommer til behandling i Skoleudvalget i juni og august måned, hvor Skoleudvalgets beslutning i forhold til temaet vil indgå.

## Baggrund

Nærværende sag omhandler specialundervisningens forskellige mere eller mindre inkluderende indsatser – fra specialundervisning som en del af elevens dagligdag i klassen til, at eleven modtager al sin undervisning i et specialundervisningstilbud.

Specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand gives til elever, hvis udvikling kræver særlig hensyntagen eller støtte, der ikke alene kan understøttes ved brug af undervisningsdifferentiering eller holddannelse inden for rammerne af den almindelige undervisning. Den specialpædagogisk bistand omfatter:

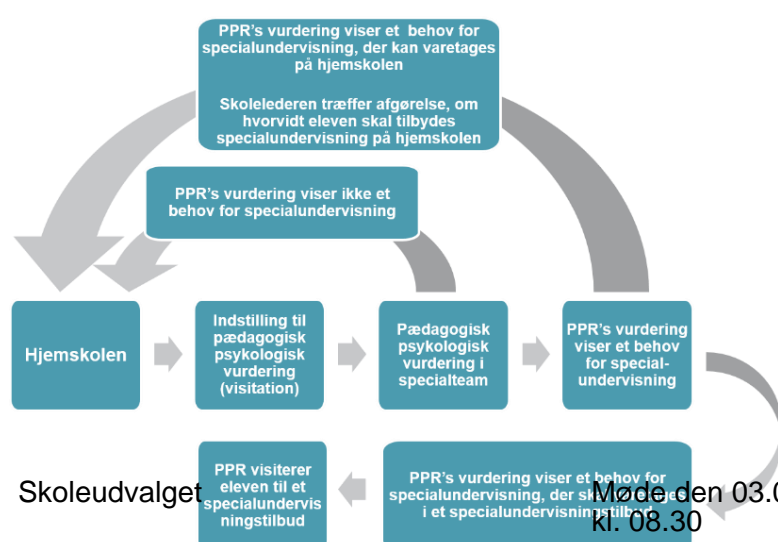
- Specialpædagogisk rådgivning af forældre, lærere og personale
- Særligt undervisningsmateriale og kompenserende hjælpemidler
- Undervisning i folkeskolens fag og fagområder under særlig hensyntagen til elevernes indlæringsvanskeligheder
- Undervisning og træning i funktionsområder og arbejdsmetoder til at afhjælpe elevernes funktionsvanskeligheder
- Personlig assistance for at overvinde praktiske vanskeligheder i forbindelse med skolegangen
- Særligt tilrettelagte aktiviteter, der kan gives i tilslutning til elevens specialundervisning

## Specialundervisning i almenskolen

Specialundervisning i almenskolen er støtte i flere end 12 undervisningslektioner/9 klokke timer ugentligt. Skolelederen har som en tidlig og fortsat inkluderende indsats selv økonomi og kompetence til at bevilge specialundervisning til en elev i almenskolen. Dette sker naturligt i et samarbejde og på baggrund af skolens vurdering, PPR-psykologens pædagogiske psykologiske vurdering samt forældres og eventuelt elevens synspunkt.

## Visitation til specialundervisningstilbud

Hvis skole eller forældre formoder, at en elev har behov for specialpædagogisk bistand som bedst kan varetages i et specialundervisningstilbud, skal eleven indstilles til en pædagogisk psykologisk vurdering (PPV) ved et af de tre tværfaglige specialteam hos Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR). En PPV viser det eventuelle omfang af en elevs specialpædagogiske behov og ligger til grund for visitationen.



Hvis PPV'en viser, at eleven har behov for at have sin skolegang i et specialundervisningstilbud, visiterer PPR efterfølgende eleven til et sådan. I dette tilfælde er økonomien centralt placeret i Skoleforvaltningen og visitationskompetencen placeret i PPR.

PPV'en kan dog alternativt vise, at elevens undervisning kan gennemføres i almenskolen med enten specialundervisning eller supplerende



undervisning. Det vil herefter være skolelederen, som bevilger dette.

PPR vurderer og visiterer kvartalsvist i august, november, marts og maj. Derudover er der i januar visitation af de børnehavebørn, der skal starte i skole i det kommende skoleår, samt af de elever der går i kommunens to indskolingsklasser.

### Skoleforvaltningens specialundervisningstilbud

Nogle elever har et særligt behov for specialpædagogisk bistand, der kræver, at eleven har hele eller dele af sin skolegang i et andet miljø, end hvad almenskolen kan tilbyde. Disse elever har mulighed for at have sin skolegang i et specialundervisningstilbud.

Specialundervisningstilbuddene er blandt andet kendetegnet ved færre børn i klassen, en fokuseret specialpædagogisk indsats, der er tilpasset elevgruppens udfordringer og behov samt et øget forældresamarbejde. Her arbejdes inkluderende og med at støtte eleverne i at være en del af nære læringsfællesskaber - altid med udgangspunkt i den enkelte elevs kompetencer og forudsætninger og med sigte på at øge elevernes læring og trivsel.

Specialundervisningstilbuddene dækker både specialklasser, der er placeret på 21 folkeskoler fordelt i hele kommunen, og specialskoler der er placeret på selvstændige matrikler.

### Specialpædagogisk bistand i regionale undervisningstilbud

Nogle af kommunens elever har specialpædagogiske behov, som ikke kan tilgodeses i Skoleforvaltningens egne specialundervisningstilbud. Her kan PPR visitere disse elever til specialpædagogisk bistand i regionale undervisningstilbud – enten i form af kurser og hjælpemidler eller et reelt undervisningstilbud.

### Fællestilbuddene

Skoleforvaltningen driver i fællesskab med Familie- & Beskæftigelsesforvaltningen en række tilbud med både special- og socialpædagogisk bistand. Fællestilbuddene adskiller sig fra de øvrige specialundervisningstilbud, idet eleverne ud over de særlige specialpædagogiske behov, der kræver undervisning i et specialundervisningstilbud, også har brug for en socialpædagogisk indsats. Aktuelt er der nedsat en arbejdsgruppe med det formål at drøfte fællestilbuddenes fremtid. Det videre arbejde afventer den kommunale strategi Nye fælles veje på det specialiserede område.

### **Historik**

I året 2011/12 påbegyndtes Skoleforvaltningens projekt "Inklusionsindsatsen", hvor økonomien tilhørende 150 pladser i specialundervisningstilbuddene blev omlagt til almenskolerne i form af en inklusionsressource svarende til 55 mio. kr. Inklusionsressourcens 55 mio. blev fordelt på skolerne efter en fordelingsnøgle blandt andet med udgangspunkt i det socioøkonomiske billede af de enkelte skoledistrikter. Tanken med inklusionsressourcen var at give skolerne et øget økonomisk råderum til eksempelvis specialundervisning i forhold til både at sikre fortsat inklusion af skolens elever men også inklusion af skolens elever, som vender tilbage fra specialundervisningstilbud.

Imidlertid er udviklingen gået den anden vej. Aktuelt er antallet af elever i specialundervisningstilbud højere end forud for inklusionsindsatsen. Særligt på visse områder har stigningen fra september 2013 til januar 2018 været markant. I specialklasser for elever med ADHD har der været en stigning på 46%, i strukturklasserne er stigningen på 51% og endelig er der 66% flere elever i specialklasserne for elever med autismspektrumsforstyrrelser. I modsætning hertil ses der et fald i antallet af elever i specialklasserne for elever med generelle indlæringsvanskeligheder på 27%.

Overordnet set - og på tværs af elevgrupperne i specialundervisningstilbuddene - ses der dog fortsat en tendens til, at skolerne fortsat er udfordret i arbejdet med inkludere elever i almenskolen uagtet udlægningen af inklusionsressourcen på 55 mio. kr.

### **Henvi sning til planer og politikker**

Den juridiske ramme for den pædagogiske psykologiske vurdering, visitationen og det daglige arbejde med specialundervisning er Folkeskoleloven, Bekendtgørelse om Folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand samt Forvaltningsloven. Ligeledes er Skoleforvaltningens "Inklusionsstrategi – Fællesskaber for alle" en del af grundlaget.



## Faglig vurdering af indsatsen på området

I Foråret 2017 var alle specialundervisningstilbud involveret i Projektet Genbeskrivelse af specialundervisningstilbuddene. Der var nedsat 11 arbejdsgrupper – 1 for hvert specialområde bemandet med medarbejdere og ledelsesrepræsentanter fra specialundervisningstilbuddene og medarbejdere fra PPR. De enkelte arbejdsgrupper formulerede deres eget fælles praksisgrundlag.

Praksisgrundlaget er det faglige fundament og fællesnævner for det arbejde og den tilgang, der skal kendetegne arbejdsgruppens specialundervisningstilbud - uanset fysisk placering og øvrige lokale kendetegn. Det fælles praksisgrundlag er skolernes eget daglige og faglige arbejdsredskab.

De fælles praksisgrundlag er et vigtigt arbejdsredskab for at kunne understøtte en vigtig opgave i det samlede skolevæsen. Derfor er de dynamiske og revideres og tilpasses årligt den øvrige udvikling i skolevæsenet.

I tilknytning til arbejdet med de fælles praksisgrundlag er der på ledelsesniveau oprettet årlige speciallabs for de skoleledere, som har specialundervisningstilbud. Her drøftes udviklingen og fremtiden i specialundervisningstilbuddene, så de kan være medvirkende til at skabe en helhed i skolevæsenet.

I samme projekt havde arbejdsgrupperne også til opgave at kortlægge deres behov for kompetenceudvikling. I Forvaltningen arbejdes der nu på at kunne påbegynde kompetenceudviklingen i specialundervisningstilbuddene i august 2018 ud fra de områder, hvor kortlægningen viste udækkede kompetencebehov helt overordnet inden for specialpædagogik og neuropædagogik.

Det øgede kompetenceniveau i specialundervisningstilbuddene vil være til glæde for alle skolerne i det faglige samarbejde omkring overleveringen, når en elev tilbagesluses fra et specialundervisningstilbud til almenskolen.

Det er vigtigt, at der er et fortsat og øget fokus på det inkluderende arbejde, så eleverne kan tilbagesluses til alment skolerne, i den udstrækning det gavner den enkelte elev.

## Økonomi og nøgletal

De samlede udgifter til specialundervisningstilbuddene udgør ca. 300 mio. kr. i indeværende skoleår. I forbindelse med Budget 2017 blev der tilført 10 mio. kr. i 2017, stigende til 15 mio. kr. i 2018 og 20 mio. kr. i 2019 og frem.

Stigningen i 2018 er indarbejdet i det nuværende udgiftsniveau for hele skoleåret 2017/18, hvor budgetmidlerne er blevet fremrykket.

I forbindelse med Budget 2018 blev der tilført yderligere 25,5 mio. kr. i 2018, faldende til 23 mio. kr. i 2019, og 20,5 mio. kr. i 2020 og frem.

Udviklingen i antallet af elever i specialundervisningstilbuddene har som nævnt også været stigende de sidste år.

	September 2014	September 2015	September 2016	September 2017	Januar 2018
<b>Antal elever*</b>	776 elever	773 elever	833 elever	900 elever	944**

\*I tallene indgår også de ca. 70 udenbys elever, som er visiteret til Aalborg Kommunes specialundervisningstilbud.

\*\* I tillæg hertil kommer de ca. 40 indstillede elever i martsvisitationen. Høringsfasen afsluttes først medio marts, hvorfor 40 endnu er usikkert.



Ser man på segregeringsprocenten (antallet af elever der er segregeret fra almenskolen og modtager hele sin undervisning i specialundervisningstilbud) ligger Aalborgs dog lavere end på landsplan. I segregeringsprocenten er udenbys elever også inkluderet.

	September 2014	September 2015	September 2016	September 2017
<b>Aalborg</b>	3,94%	3,94%	4,23%	4,59%
<b>Region Nordjylland</b>	4,48%	4,48%	4,54%	4,82%
<b>Landsplan</b>	4,77%	4,77%	4,87%	5,02%
<b>København</b>	5,15%	5,07%	5,23%	4,13%
<b>Odense</b>	4,24%	4,22%	4,22%	4,42%
<b>Esbjerg</b>	2,92%	3,54%	3,89%	4,01%
<b>Randers</b>	5,58%	6,08%	6,62%	6,74%

Status i februar 2018 er en segregeringsprocent for Aalborg Kommune på 4,82%.

Udviklingen i skolernes inklusionsressource har udviklet sig omvendt proportionalt med udgiften til specialundervisningstilbuddene. Dette fordi inklusionsressourcen langt hen ad vejen har været medfinansierende i forhold til den øgede udgift stigningen i antallet af elever i specialundervisningstilbuddene.

	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
<b>Inklusionsressource</b>	55 mio. kr.	55 mio. kr.	42 mio. kr.	25 mio. kr.

Specialpædagogisk bistand i regionale undervisningstilbud.

	Antal elever 2017	Udgift kr. 2018
Center for døvblindhed og høretab (CDH)	7	420.000
Institut for syn og hørelse (2017)	54	4.547.000
Øvrige regionale tilbud	13-14	845.000
I alt	74-75	5.812.000

## Handlemuligheder

Der er primo 2018 igangsat en proces frem mod en ny model for samarbejdet om inklusion i Aalborg Kommune. Dette arbejde er afstemt med det sideløbende arbejde med formuleringen af Nye fælles veje på det specialiserede område samt det hidtidige arbejde med inklusion i Skoleforvaltningen.

Processen består i foråret 2018 af Skoleudvalgets drøftelse af baggrundsnotatet og fastlæggelse af principper for inklusionsområdet. På baggrund af dette udarbejdes der mulige scenarier og initiativer, som skal udmøntes i en ny model for samarbejdet om inklusion i Aalborg Kommune. Denne model behandles i Skoleudvalget i ultimo 2018, og modellen forventes at træde i kraft august 2019.

Handlemuligheder inden for specialundervisningsområdet vil således være inkluderet i den politiske behandling af scenarier og initiativer i den nye model.

Der kan læses mere om specialundervisning i Skoleforvaltningen på [www.PPR-Aalborg.dk](http://www.PPR-Aalborg.dk)

## Bilag:

Oversigt over specialundervisningstilbud  
Kompetenceudvikling i specialundervisningstilbuddene



## Bilag:

Kompetenceudvikling i specialundervisningstilbuddene.pdf

Oversigt over specialundervisningstilbud i Aalborg skoleåret 2017-18.pdf

PowerPoint - Specialundervisning





**Punkt 5.**

**Drøftelse af Budget 2019: Temadrøftelse af trivsel**

2017-058284

**Skoleforvaltningen indstiller**, at Skoleudvalget orienteres, drøfter og tilkendegiver i hvilket omfang, konklusionerne skal indgå i det videre arbejde med Budget 2019.

*Beslutning:*

*Drøftet.*



## Sagsbeskrivelse

### Indledning

Sagen behandles, da den indgår som en del af "Budgetrapport 2019" som en af de temadrøftelser, Skoleudvalget har besluttet på sit møde den 9. januar 2018.

I forhold til de udvalgte temadrøftelser kan udvalget tage stilling til:

- Om konklusioner og handlemuligheder skal indgå i de økonomiske prioriteringer i Budget 2019-2022
- Om der ønskes yderligere behandling af temaet inden budgetrapporten behandles i juni 2018
- Om konklusioner og handlemuligheder skal indgå i Skoleforvaltningens arbejde med temaet, men ikke indgå i budget 2019.

"Budgetrapport 2019" kommer til behandling i Skoleudvalget i juni og august måned, hvor Skoleudvalgets beslutning i forhold til temaet vil indgå.

### Baggrund/beskrivelse

Nærværende temadrøftelse omhandler skolernes forebyggende trivselsarbejde. Det vil sige trivselsarbejde, som skolerne udfører inden der iværksættes specialundervisning eller Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen igangsætter foranstaltninger efter Serviceloven.

Elevernes trivsel har, i lighed med læring, den største opmærksomhed i Folkeskolereformen. Trivsel er et vigtigt parameter for et godt skoleliv. Elevernes trivsel er målformuleret i et af reformens tre nationale mål for folkeskolen "Tilliden til og trivslen i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis". Elevernes trivsel er ligeledes centralt i Aalborg Kommunes vision for skolevæsenet, hvor visionsmålet lyder "alle har en ven".

I Aalborg Kommune er der igangsat en lang række konkrete initiativer til at understøtte skolernes arbejde med trivsel. De væsentligste beskrives kortfattet i de kommende afsnit.

Den mest omfattende og vigtigste trivselsindsats i Skoleforvaltningen foregår lokalt i hvert enkelt klasselokale, hvor lærere og pædagoger hver dag arbejder med klassens fællesskab og elevernes individuelle trivsel.

Dette arbejde bygger i høj grad på medarbejdernes kompetencer for klasseledelse og relationsarbejde. Skolerne anvender desuden en række mindre dagligdagsinitiativer, der er med til at øge såvel klassens, som elevernes trivsel. Eksempler på disse er venskabsklasser, buddy-ordninger med større årgange, vennespisning, den gode klasse og meget mere.

Hver skole har en udpeget trivselsperson, der har til opgave at forebygge, opspore og håndtere mistrivsel i bred forstand. Skolens trivselsperson er ofte udpeget på baggrund af deres personlighed og interesse for området, hvilket betyder, at de uddannelsesmæssigt er både lærere, pædagoger, socialrådgivere, ledere eller andet.

Det er ligeledes trivselspersonens opgave at være kontaktperson i forhold til samarbejdet med Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen. Der er udarbejdet en funktionsbeskrivelse for trivselspersonen. Skolerne tildeles tid til trivselspersonen. Derudover betales et centralt tillæg.

Alle skoler har desuden et trivselsforum. Formålet med Trivselsforum er at optimere og koordinere indsatsen for elevernes trivsel. Trivselsforum skal dels yde en generel indsats over for børn og forældre i forhold til f.eks. sundhedsfremme, alkohol og misbrug, og dels spore tegn på mistrivsel, så der kan iværksættes en tidlig og koordineret indsats i samarbejde med eleven og elevens forældre. Trivselsforum skal også samarbejde om en særlig indsats over for børn og unge, der er alvorligt truede på grund af stort fravær, misbrug, begyndende kriminalitet m.v. Der tildeles ressourcer til afvikling af trivselsforummøderne.



SSP-samarbejdet (SSP står for samarbejdet mellem Skole, Social (Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen) og Politi) er ligeledes lokalt forankret i skolernes trivselsfora, ligesom skolens trivselsperson i mange tilfælde også er skolens SSP-medarbejder. I SSP-regi arbejdes der, som en del af den samlede trivselsindsats, målrettet med forebyggelse af kriminalitet, alkohol og rusmidler. Endelig har skolerne en række ressourcepersoner, der både direkte og indirekte understøtter arbejdet med elevernes trivsel – eksempelvis inklusionsvejledere.

Alle skoler skal, som led i Folkeskolereformen, gennemføre årlige trivselsmålinger. Målingen indeholder en række obligatoriske spørgsmål, som alle kommuner er forpligtet til efterfølgende at indberette til Undervisningsministeriet.

Som et led i arbejdet med inklusion tildeles skolerne ressourcer til at forebygge eksklusion. Ressourcen anvendes bl.a. til etablering af særlige hold eller ekstra ressourcer i klassen. Alle skoler skal have en inklusionsvejleder. Inklusionsvejlederen gives et centralt tillæg, hvis de har et uddannelsesniveau på mindst pd.-niveau.

Skolerne modtager endvidere ressourcer til PLC (Pædagogisk Læringscenter). Den specialpædagogiske bistand udgår fra PLC. Skolens ledelse er ansvarlig for, at der via PLC ydes den nødvendige specialpædagogiske bistand for elever med særlige behov. PLC's arbejde retter sig både mod den almene undervisning og den specialpædagogiske bistand. Skolerne tildeles timer til kompetencecenter.

Centralt er der desuden afsat ressourcer til inklusionsteam. Inklusionsteamet er bemandet af lærere og pædagoger fra skolerne. Inklusionsteamenes opgave er via vejledningsforløb at udvide og facilitere lærer- / pædagogteamets interaktion og handlemuligheder i forhold til udfordrende undervisningsmæssige, sociale og læringsmæssige situationer i og omkring klassen (fællesskaber). Der er afsat ressourcer til aflønning af lærere og pædagoger, der indgår i inklusionsteamene.

Alle skoler skal endvidere have en antimobbestrategi, der beskriver, hvordan der arbejdes med at forebygge mobning; herunder hvordan der arbejdes med digital mobning. Som noget nyt er der en lovfæstet mulighed for at klage over skolens håndtering af mobning.

På den enkelte skole er der igangsat en lang række mindre initiativer, der skal fremme elevernes trivsel. Det kan fx nævnes, at mange skoler har uddannede elevmæglere og legekammeratkorps samt at mange skoler har skilsmisse- og sorggrupper.

### Historik

Trivselspersoner og trivselsfora har eksisteret i Aalborg Kommune siden 2008. Inklusionsstrategien er vedtaget i Skoleudvalget i 2014 og skal revideres i 2018

### Henvisning til planer og politikker

Trivselspersonens og trivselsforas opgaver er beskrevet i Håndbogen På Tværs. Inklusionsstrategien er den overordnede ramme for inklusionsarbejdet i Aalborg Kommune

### Vurdering

Trivselspersonen har udviklet sig til at være en nøgleperson på skolen, ligesom trivselsforum udgør det organisatoriske omdrejningspunkt for indsatsen.

Det er trivselspersonen, der både styrker og fastholder skolens overordnede fokus på trivsel, og samtidig er ressourceperson i sager, hvor elever måtte mistrives. Samtidig har det vist sig værdifuldt, at trivselspersonen kan være den primære kontaktperson i samarbejdet med Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen.

Trivselsforum er helt centralt i forhold til det vigtige samarbejde mellem skole og Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen, sundhedsplejerske osv.



Inklusion er et centralt emne, som er meget i fokus i 2018 bl.a. fordi antallet af visitationer til specialtilbud er stigende. Der skal i løbet af 2018 tages stilling til principper for arbejdet med inklusion samt en ny visitationsmodel.

Mange skoler har igangsat udviklingsarbejde i forhold til klasseledelse og relationskompetencer. Det er vurderingen, at der også i de kommende års arbejde med inklusion vil være behov for at skærpe skolernes indsats på dette område.

### Økonomi og nøgletal

- Det samlede budget til trivsel udgør ca. 5,4 mio. kr. Der er 3 niveauer af tildeling til skolerne (176.000 (tildeles 10 skoler), 100.000 (tildeles 28 skoler) og 47.000 (tildeles 11 skoler)). Beløbene omregnes til timer, og tilføres skolernes timebevilling. Herudover tilføres hver skole kr. 5.000 til trivselsforum.
- Ressourcer til inklusionsteam – lærer- og pædagogtimer, i alt ca. 400.000 kr.
- Ressourcer til inklusionsvejledere – tillæg dækket af samlede tillægsmidler (kompetencemidler)
- SSP – SSP-medarbejder (Læring & Pædagogik)
- Ressourcer til kompetencecenter (PLC) – lærertimer fordelt efter samme parametre som inklusionsressourcen (grundtildeling, skolestørrelse, socioøkonomi og historik over segregering) samt særskilt tildeling til hhv. 10. klasse og skoler med døgninstitutioner i skoledistriktet. Den samlede ressource udgør ca. 14 mio. kr.

### Handlemuligheder

- Skoleudvalget har mulighed for at op- eller nedprioritere trivselsindsatsen, inklusion og PLC, idet det nuværende niveau i Skoleforvaltningen ikke er betinget af lovgivningen på området, hvilket vil sige, at Skoleudvalget, såfremt det er et politisk ønske, har mulighed for at foretage en anderledes prioritering.
- Skoleudvalget har mulighed for at udmelde et samlet beløb til trivsel, inklusion, specialundervisning og PLC i stedet for som i dag at udmelde særskilte budgetter til områderne.



Bilag:

PowerPoint - Trivsel



**Punkt 6.**

**Drøftelse af Budget 2019: Temadrøftelse af udsatte børn og voksne**

2017-058284

**Skoleforvaltningen indstiller**, at Skoleudvalget orienteres, drøfter og tilkendegiver i hvilket omfang, konklusionerne skal indgå i det videre arbejde med Budget 2019.

*Beslutning:*

*Drøftet.*



## Sagsbeskrivelse

### Indledning

Sagen behandles, da den indgår som en del af "Budgetrapport 2019" som en af de temadrøftelser, Skoleudvalget har besluttet på sit møde den 9. januar 2018.

I forhold til de udvalgte temadrøftelser kan udvalget tage stilling til:

- Om konklusioner og handlemuligheder skal indgå i de økonomiske prioriteringer i budget 2019-2022
- Om der ønskes yderligere behandling af temaet inden budgetrapporten behandles i juni 2018
- Om konklusioner og handlemuligheder skal indgå i Skoleforvaltningens arbejde med temaet, men ikke indgå i budget 2019.

"Budgetrapport 2019" kommer til behandling i Skoleudvalget i juni og august måned, hvor Skoleudvalgets beslutning i forhold til temaet vil indgå.

### Baggrund/beskrivelse

Nærværende sag omhandler de børn og unge, hvor der er et tværsektorielt samarbejde mellem Skoleforvaltningen, Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen og/eller Ældre-Handicapforvaltningen. Derudover er samarbejdsrum med Regionen beskrevet.

Skoleforvaltningen samarbejder bl.a. med Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen i forhold til børn og unge, hvor der ligeledes arbejdes med familien eller hvor der er behov for en socialpædagogisk indsats. Derudover samarbejdes der i overgangen fra børnehave til skole og i forhold til unge, der ikke har fået en ungdomsuddannelse.

Ældre-Handicapforvaltningen har en række opgaver i forhold til bostøtte og botilbud for børn og unge med autisme. Derudover driver de Taleinstituttet og Hjerneskadecentret. PPR deltager i samrådsmøder på både Taleinstituttet og Hjerneskadecentret. Skoleforvaltningen har som en del af aftalen i forbindelse med overdragelsen af Taleinstituttet i januar 2015 mulighed for at henvise børn til de to tilbud.

Region Nordjylland driver en række specialiserede tilbud fx Center for døvblindhed og høretab og Institut for syn og hørelse. Derudover hører Psykiatrien under Region Nordjylland. Skoleforvaltningen deltager sammen med de øvrige forvaltninger i Samråd for Børn og Unge. Formålet med samrådet er tværsektorielt at belyse børn og unges udfordringer, således at færrest muligt henvises til psykiatrisk udredning.

Der er i bilag 1 udarbejdet en figur, der beskriver Skoleforvaltningens, Familie- og Beskæftigelsesforvaltningens, Ældre-Handicapforvaltningens og Regionens hovedansvarsområder samt samarbejdsrum med Skoleforvaltningen. Som det fremgår af bilaget, er der klart flest samarbejdsrum med Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen.

De overordnede rammer for samarbejdet mellem Skoleforvaltningen, Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen og Ældre-Handicapforvaltningen omkring arbejdet med udsatte børn og unge er i øjeblikket ved at blive formuleret i "Nye Fælles Veje". Strategien består af fire overskrifter: Fra rettigheds- til udviklingstænkning, tidlige indsatser, sammenhængende indsatser og styrket målsætning og -opfølgning. Samarbejdet mellem Skoleforvaltningen og Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen er bl.a. beskrevet i Udviklingsstrategien for Børn, unge og familier.

Nedenstående er der beskrevet nogle af de områder, hvor der samarbejdes på tværs:

Skoleforvaltningen driver i samarbejde med Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen en række tilbud til børn og unge med store familiemæssige, social, personlige, adfærdsmæssige problemer. Tilbuddene er: Øster Uttrup skole, Vissegård, Bådgruppen og Bakkeø. Skoleforvaltningen afholder udgifterne til undervisning mens Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen afholder udgifter til socialpædagogisk indsats og behandling. Der er i øjeblikket igangsat en analyse af fællestilbuddene, der har til formål at afklare fremtidig organisering.



Der er på seks skoler tilknyttet en skolesocialrådgiver. Skolesocialrådgiverne fungerer som familiegruppernes forpost og skal i samarbejde med skolen sikre at relevant støtte til elever med sociale eller adfærdsmæssige vanskeligheder samt deres familier, tilbydes så tidligt som muligt.

Skolesocialrådgiverordningen skal bl.a. medvirke til, at der ydes en tidlig indsats, således at elevens vanskeligheder ikke udvikler sig og medvirke til at fremme kommunikationen mellem familien og det sociale system. Skolesocialrådgiverne er ansat i familiegruppen, men har deres daglige gang på skolerne. I forbindelse med budgettet for 2018 er der overført 0,5 mio. kr. fra Skoleforvaltningens budget til Familie- og Beskæftigelsesforvaltningens budget til indsatsen.

Skoleudvalget og Familie- og Socialudvalget godkendte i april 2017 Handlevejledning om bekymrende fravær. Handlevejledningen definerer, hvornår et fravær er bekymrende og fastsætter, hvorledes skolerne skal handle; herunder hvornår Familiegrupperne, Specialgruppen og PPRs fraværskonsulenter skal inddrages, samt hvornår der skal sendes en underretning til Familiegruppen. Det er forventningen, at arbejdet med handlevejledningen vil reducere antallet af elever med bekymrende elevfravær. Der er i forbindelse med budgettet for 2018 afsat 0.8 mio. kr. til igangsætning af et tilbud til børn med angst.

Træningsområdet for børn og unge er i dag organiseret i både Skoleforvaltningen (PPR), Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen og Ældre-Handicapforvaltningen. Opgaven består i ergo- og fysioterapeutiske undersøgelser, træning og vejledning til børn og unge. Der er i øjeblikket nedsat en arbejdsgruppe på tværs af de tre forvaltninger, der skal komme med forslag til en nærmere afklaring af mulighederne for samle børnetræningsområdet.

I lov om kompenserende specialundervisning for voksne fremgår det, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at personer med fysiske eller psykiske handicap, der bor eller længerevarende opholder sig i kommunen, efter undervisningspligtens ophør kan få specialundervisning og specialpædagogisk bistand, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af disse handicap (kompenserende specialundervisning). Voksenskolen for Undervisning og Kommunikation (VUK) varetager kompenserende specialundervisning af voksne med fysiske eller psykiske handicap. VUK visiterer selv til tilbuddet. Udover VUK varetages voksenundervisning af Region Nordjylland og en række private udbydere.

STU er en 3-årig uddannelse der retter sig mod unge med særlige behov, der ikke kan gennemføre anden ungdomsuddannelse. Det er lovbestemt, at kommuner har udgiften til at tilbyde uddannelsesforløbet til elever der ønsker det og ikke kan gennemføre andre uddannelser.

Formålet med ungdomsuddannelsen er at unge udviklingshæmmede, og andre unge med særlige behov, opnår personlige, sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt og eventuelt til videre uddannelse og/eller beskæftigelse. UU-Aalborg vejleder potentielle STU-elever og udarbejder indstillingsmateriale for hver enkelt elev til visitationsudvalget.

Visitationsudvalget, bestående af repræsentanter fra Skoleforvaltningen, Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen og Ældre- og Handicapforvaltningen, beslutter hvilken institution der skal danne rammen for uddannelsen. I Aalborg Kommune er udgiften til STU opdelt mellem to forvaltninger henholdsvis Skoleforvaltningen og Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen. Opdelingen indeholder følgende kriterier: Skoleforvaltningen har udgiften til STU-elever *under 18 år*, STU-elever der *modtager førtidspension*.

Derudover har Skoleforvaltningen udgiften til UU's vejledning samt befordring for *alle* elever tilknyttet STU. Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen har udgiften til STU-elever *over 18 år*, der er berettiget til uddannelseshjælp.

### Historik

I forbindelse med budgettet for 2018 er der en samlet besparelse på 4,5 mio. fordelt med 1,0 mio. på skolebørn (regionale tilbud), 1,5 mio. på kompenserende voksenundervisning og 2,0 mio. på STU. Besparelsen på STU skyldes et mindre forbrug på grund af uudnyttede pladser i 2017. I 2019 er den samlede besparelse på 3.0 mio. kr.





## Henvisning til planer og politikker

Udviklingsstrategien for børn, unge og familier beskriver det overordnede samarbejde mellem Skoleforvaltningen og Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen. Derudover arbejdes der i øjeblikket på en strategi for det specialiserede område – Nye Fælles veje

I forhold til samarbejdet mellem Skoleforvaltningen og Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen om anbragte børn og unge arbejdes der efter KABU-manualen. KABU står for Kvalitet i Anbringelse af Børn og Unge.

## Vurdering

Der er i øjeblikket et stigende pres på udgifterne til de specialiserede tilbud. Det kan bl.a. aflæses i, at antallet af visitationer til specialklasser og specialskoler stiger. Derudover kan der konstateres en stigning i antallet af drop-out-truede elever og i antallet af underretninger til familiegruppen. Antallet af elever i reduceret skema er ligeledes steget.

Klagenævnet for specialundervisning har i februar 2018 præciseret, at det alene er elever, der modtager specialpædagogisk bistand i minimum 9 undervisningstimer ugentligt og elever i specialklasser og specialskoler, der kan være i reduceret skema. At der er en stigning i efterspørgslen efter specialiserede tilbud kan indikere, at der i de kommende år kommer en øget søgning til STU.

Det er generelt vanskeligt at forudsige udgifterne til de meget specialiserede tilbud. Det skyldes, at tilbuddene er meget udgiftstunge – fx koster en domsanbragt ung ca. 40.000 kr. om måneden. En elev mere eller mindre kan således betyde en stor forskel i budgettet.

## Økonomi og nøgletal

- Der er i alt afsat ca. 13 mio. kr. til fællestilbud
- Der er i alt i budgettet afsat ca. 20 mio. kr. på STU
- Budgettet til kompenserende voksenundervisning udgør 11.6 mio. kr.
- Udgiften til de regionale tilbud udgør i alt ca. 5.8 mio. kr.

Der er vedhæftet bilag med uddybende beskrivelse af de forskellige budgetposter

## Handlemuligheder

- Skoleudvalget har mulighed for at beslutte en ny takst- og styringsstruktur i forhold til kompenserende specialundervisning for voksne og STU på VUK
- Skoleudvalget har mulighed for at ændre den organisatoriske placering og indholdet i fællestilbuddene bl.a. som konsekvens af Nye Fælles Veje.



Bilag:

Bilag - budgetsag om udsatte børn og voksne.docx

PowerPoint -Temadrøftelse af udsatte



**Punkt 7.**

**Drøftelse af Budget 2019: Temadrøftelse af PPR**

2018-019020

**Skoleforvaltningen indstiller**, at Skoleudvalget orienteres, drøfter og tilkendegiver i hvilket omfang, konklusionerne skal indgå i det videre arbejde med Budget 2019.

*Beslutning:*

*Drøftet.*

*Skoleudvalget ønsker forskellige modeller for organiseringen af PPR set i lyset af den fremtidige inklusionsmodel. Beskrivelsen udarbejdes efter budgetvedtagelsen.*



## Sagsbeskrivelse

Sagen behandles, da den indgår som en del af "Budgetrapport 2019" som en af de temadrøftelser, Skoleudvalget har besluttet på sit møde den 9. januar 2018.

I forhold til de udvalgte temadrøftelser kan udvalget tage stilling til:

- Om konklusioner og handlemuligheder skal indgå i de økonomiske prioriteringer i budget 2019-2022
- Om der ønskes yderligere behandling af temaet inden budgetrapporten behandles i juni 2018
- Om konklusioner og handlemuligheder skal indgå i Skoleforvaltningens arbejde med temaet, men ikke indgå i budget 2019.

"Budgetrapport 2019" kommer til behandling i Skoleudvalget i juni og august måned, hvor Skoleudvalgets beslutning i forhold til temaet vil indgå.

## Baggrund

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) er en rådgivningsenhed i Skoleforvaltningen, der yder pædagogisk psykologisk vejledning til børn, forældre, daginstitutioner og skoler.

PPR betjener 48 folkeskoler, 28 specialundervisningstilbud, 12 fri-/privatskoler samt 205 vuggestuer og børnehaver med et samlet antal børn og unge på ca. 35.000.

Ved PPR er der ansat psykologer, talepædagoger, fysio- og ergoterapeuter, specialpædagogiske konsulenter og fraværskonsulenter. Det er samme tværfaglige PPR-team, der betjener både daginstitutioner og skoler i et lokalområde.

PPRs primære opgaver er:

- Rådgivning og vejledning af professionelt personale, ledelse og lign
- Deltage i netværksmøder, trivselsforum, samrumsmøder og andre samtaler
- Observationer, undersøgelser og test i lærings- og udviklingskonteksten
- Rådgivning til forældre og børn og unge
- Specialpædagogisk bistand i førskolealderen
- Tale- og hørepædagogisk bistand
- Ergo- og fysioterapi
- Vejledning i fraværssager
- Visitation til og revisitation i specialundervisningstilbuddene
- Visitation til STU (særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse) og kompenserende specialundervisning for voksne
- Administrative opgaver i forhold til bl.a. befordring, anbragte elever og visitation

Den hjælp forældre, daginstitutioner og skoler efterspørger fra PPR varierer fra opgave til opgave. Det er derfor afgørende, at PPRs indsatser er fleksible og kan tilpasses behovet i den enkelte vejledningssituation.

I PPR's daglige samarbejde med skoler og forældre anvendes samarbejdsmodellen SamRum (Samarbejdsrum). SamRum handler om fælles ansvar for tidlig og koordineret indsats på rette niveau i forhold til børn med særlige behov. Samarbejdet i SamRum bygger på fælles mål, overlappende viden, hyppig og rettidig kommunikation samt høj tillid. SamRum adskiller sig herved fra "snitflade-samarbejde", hvor fokus i højere grad er på "dit" og "mit". Der samarbejdes aktuelt med daginstitutionerne om at afprøve SamRum som en samarbejdsmodel mellem PPR, forældre og daginstitutionerne.

PPR igangsætter løbende målrettede projekter og udviklingsforløb. Aktuelt arbejdes der med:

- Udviklingsprojekt målrettet ængstelige og angstfulde børn og unge, herunder Cool Kids der er et angstbehandlingsprogram for børn med angst og deres forældre,
- Flygtningepsykologer, som giver skolerne rådgivning og vejledning om flygtninges traumer og belastningssymptomer.
- Projekt Uro i indskolingen, hvor der sammen med skolerne udvikles og iværksættes indsatser i forhold til læringsforstyrrende uro i indskolingen.



## Historik

I 2016 blev PPR's udviklingsstrategi - "Sammen gør vi en forskel for børnenes læring og udvikling" færdig.

PPR blev i forbindelse med budgettet for 2018 og de følgende år tilført 0.8 mio. kr. til indsats for børn med angst

## Henvisning til planer og politikker

Den juridiske ramme for PPR's primære arbejde er "Folkeskoleloven", "Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand" samt "Bekendtgørelse om folkeskolens specialpædagogiske bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen".

På kommunalt plan ligger PPR's arbejdsfelt blandt andet inden for Aalborg Kommunes børne- og Ungepolitik og Udviklingsstrategi for børn, unge og familier samt Skoleforvaltningens vision "Noget at have det i" og Inklusionsstrategi – "Fællesskaber for alle".

PPRs udviklingsstrategi "Sammen gør vi en forskel for børnenes læring og udvikling" beskriver, hvordan PPR skal arbejde både på de indre og ydre linjer. Derudover beskrives det mindset, der ligger til grund for PPRs indsats.

## Vurdering

Stigningen i antallet af elever, som forældre og skoler indstiller til pædagogisk psykologisk vurdering med henblik på visitation til et specialundervisningstilbud, og stigningen i antallet af børn og unge, som forældre ønsker henvist til udredning i Børne- og Ungepsykiatrien medfører tidskrævende opgavetyper i forhold til proces og dokumentation, da der er tale om komplekse undersøgelses- og udredningsopgaver. Ydelsesmæssigt betyder det, at jo større del af PPRs ressourcer der allokeres til visitation og udredning af enkeltbørn, jo mindre kan der prioriteres ressourcer til det forebyggende arbejde med inkluderende børnefællesskaber.

Der er behov for tættere og styrkede lokale samarbejder (SamRum) med daginstitutioner og skoler. Et samarbejde der gør det til et mere fælles ansvar at prioritere de opgaver, som PPR inddrages i.

En del skoler efterspørger tættere tilknytning af PPR i hverdagen og større råderet over den ressource, som PPR repræsenterer.

## Økonomi og nøgletal

- PPR er i alt normeret til ca. 100 fuldtidsstillinger; heraf er psykologer med 33 stillinger og talepædagoger med 24 stillinger de største personalegrupper
- Budgettet udgør i alt ca. 55 mio. kr.; heraf er 44 mio. kr. afsat til indsats i folkeskolen og kompenserende specialundervisning af voksne og 11 mio. kr. er afsat til specialpædagogisk bistand i førskolealderen
- I 2017 brugte Aalborg Kommune 203 kr. pr. indbygger på pædagogisk psykologisk bistand til folkeskoleområdet. I Region Nordjylland brugte kommunerne i gennemsnit 235 kr. pr. indbygger, mens landsgennemsnittet var 213 kr. pr. indbygger. På småbørnsområdet brugte Aalborg 58 kr. pr. indbygger i 2017. Her var gennemsnittet for Region Nordjylland 48 kr. pr. indbygger, mens landsgennemsnittet var 26 kr. pr. indbygger.

## Handlemuligheder

Skoleudvalget kan træffe beslutning om at justere omfanget af PPR's rådgivning og vejledning via en forøgelse, fastholdelse eller sænkning af rammebudgettet.

Skoleudvalget kan ændre på fordelingen af PPR's rammebudget til småbørnsområdet og skoleområdet og dermed ændre på vægtingen i serviceniveauerne.

Skoleudvalget kan ændre på PPRs tilknytning til skolerne ved at ansætte PPR-medarbejderne på skolerne eller i klyngesamarbejdet





Bilag:

Temadrøftelse vedr PPR



**Punkt 8.**

**Godkendelse af udmøntning af besparelse vedr. teknisk service ledelse, 2. behandling**

2017-055395

**Skoleforvaltningen indstiller,**

at Skoleudvalget godkender den fremlagte model for udmøntning af besparelse på teknisk serviceledelse, eller

at Skoleudvalget godkender den fremlagte model for udmøntning af besparelse på teknisk serviceledelse med følgende ændringer:

- Elementet med en centralt ansat energirådgiver tages ud af modellen. Opgaven løses i stedet i et samarbejde mellem skolerne i klyngerne. Midlerne herfra indgår i stedet i fordelingen mellem skolerne.
- Beslutning om en teknisk serviceleder, der varetager ledelsesopgaven på tre skoler sker på baggrund af enighed herom blandt de tre skoler og ansvarlig sektorleder. Hvis dette ikke kan opnås, reduceres den tekniske service leders ansvarsområde til to af skolerne efter aftale med ansvarlig sektorleder.

*Beslutning:*

*Godkendt.*

*Skoleudvalget godkender den fremlagte model med den ændring, at forslaget om en central energirådgiver tages ud af modellen, men at der i stedet, ud fra den samlede ramme, afsættes en fuldtidsstilling til tværgående energirådgivning, som fordeles mellem et mindre antal serviceledere med indsigt i energibesparende foranstaltninger.*

*Desuden ønsker Skoleudvalget, at forvaltningen beslutter, hvordan grupperingen mellem skolerne og den tekniske serviceleder skal være, men at fokus skal være, at grupperingen skal give geografisk og kompetencemæssigt mening. Skoleudvalget orienteres efterfølgende.*





## Sagsbeskrivelse

Skoleforvaltningen fremlægger hermed udmøntning af besparelsen vedr. teknisk service ledelse (jf. Budget 2018) til endelig godkendelse, jf. bilag 1. Udvalget godkendte forslag til udmøntning af besparelsen den 6. Februar, hvorefter forslaget blev fremlagt i tre ugers høring i skolebestyrelser, skolernes MED-udvalg, Afdelings-MED for skoler samt relevante faglige organisationer.

## De indkomne høringssvar

Der er indkommet i alt 50 høringssvar som er vedlagt sagsbeskrivelsen i bilag 3, mens en oversigt over, hvem der har indsendt høringssvar fremgår af bilag 2.

Der er indkommet høringssvar fra de faglige organisationer, medarbejderrepræsentanterne i Afdelings-MED for Skoler samt fra 36 af kommunens 53 folkeskoler. De fem specialskoler har ikke indsendt høringssvar. De øvrige 12 skoler, som ikke har indsendt høringssvar, fordeler sig ligeligt på forskellige skolestørrelser.

## For eller imod det fremlagte forslag til udmøntning af besparelsen

En gennemgang af høringssvarene viser, at fem af skolerne i deres høringssvar giver udtryk for opbakning til den fremlagte model for udmøntning af besparelsen, om end flere af dem har forslag til ændringer af modellen. For de øvrige 31 skoler, der har indgivet høringssvar, er der varierende udgaver af modstand mod forslaget – fra tydelig tilkendegivelse af ingen opbakning til modellen til forbehold kombineret med forskellige forslag til forbedringer af modellen.

Der tegner sig således et billede af, at der er udbredt modstand mod forslaget på tværs af skolestørrelser. Modstanden er størst blandt de små og mellemstore skoler, mens holdningen er mindre kritisk på de store og de største skoler. For en række af disse skoler hviler opbakningen til modellen dog på, at en række elementer i modellen ændres og forbedres.

Også FOA, Skolelederforeningen og medarbejderrepræsentanterne i Afdelings-MED for Skoler er imod forslaget til udmøntning af besparelsen.

## Udvalgte temaer i høringssvarene

På baggrund af høringssvarene har Skoleforvaltningen udarbejdet en tematiseret oversigt over indholdet i høringssvarene, jf. bilag 4. Udvalgte temaer i høringssvarene gennemgås og kommenteres i det følgende. For en uddybende gennemgang henvises til den tematiske oversigt i bilag 4 og høringssvarene i bilag 3.

### Tema

### Skoleforvaltningens bemærkninger

De små skoler bærer en uforholdsmæssig stor del af besparelsen. De 10 mindste skoler finansierer over 80 % af besparelsen.

*Når en teknisk serviceleder skal varetage opgaven på to skoler er det hensigten, at denne leder organiserer arbejdet, så opgaverne løses tilfredsstillende på begge skoler med de samlede ressourcer til teknisk service, som er tildelt de to skoler. Det er således ikke hensigten, at de små skoler skal finansiere en større del af besparelsen end øvrige skoler.*

Hvis der ikke er teknisk serviceleder på alle skoler, vil der være tale om en forringelse af serviceniveauet og de pædagogiske muligheder på skolerne. Det betyder, at kvaliteten ikke længere kan bevares på alle kommunens skoler - herunder især på de mindste skoler. Det vil indebære risiko for øgede udfordringer med at tiltrække elever.

*Konsekvenser af besparelsen på området afhænger af beslutninger om organisering af opgaverne på hver enkelt skole.*

Modellen vil medføre øgede håndværkerudgifter.

*Skolerne har fortsat frihed til at prioritere opgaveløsningen inden for eget budget.*

En stor del af ressourcerne til teknisk service vil gå

*Ved samarbejde mellem to skoler, vil der gå*



til transport mellem de to skoler samt koordinering.

Skolelederne og medarbejdere vil blive bebyrdet med ekstra opgaver på de skoler, der ikke længere har en teknisk serviceleder.

På alle skoler er der daglige opgaver, som kræver bemanning til opgavevaretagelsen inden for teknisk service. Der er således brug for bemanning på alle skoler hver dag.

Eksterne brugeres betydning bør også være et parameter, der indgår i tildelingsmodellen.

Skolens areal og skolens stand bør også indgå som parametre i tildelingsmodellen.

Modellen bryder med de sidste 3 års bestræbelser på at indføre en ny ledelsesstruktur og Leadership Pipeline, hvor tekniske service ledere har været en del af ledelsesteamene på skolerne.

Bringes fælles ledelse tilbage på dagsorden med dette forslag til trods for, at det er besluttet i Skoleudvalget, at der ikke ønskes fælles ledelse?

Det er ikke hensigtsmæssigt, at nogle tekniske service ledere skal have 3 skoler. Koordineringsopgaverne og mange praktiske forhold på de tre skoler vil kræve langt mere ledelse og dermed mere samlet tid.

Samtidig med udmøntning af besparelse og langstrakte lønforhandlinger ift. tekniske service ledere er upassende, demotiverende og ikke befordrende.

Det er ikke hensigtsmæssigt at ansætte en energirådgiver centralt. Ekspertisen bør være til stede lokalt – evt. gennem klyngerne.

De mindste skoler foreslår at besparelsen i stedet udmøntes som en %-vis ligelig fordeling på alle skoler.

Det fremgår således af ovenstående oversigt, at der i høringssvarene er en række forslag til ændringer og forbedringer af modellen.

## Handlemuligheder

*ressourcer til transport og koordinering.*

*Ingen skoler vil stå uden teknisk serviceleder. Nogle skoler vil ikke have teknisk serviceleder på skolen på fuld tid. Det vil fortsat være den tekniske serviceleders opgave at sikre, at opgaver på det tekniske serviceområde løses af de tekniske service medarbejdere og på en måde, der imødekommer skolernes behov på daglig basis.*

*Betydningen af eksterne brugere på skolerne indgår ikke som et parameter i modellen som den er lagt frem i høringen.*

*Skolens areal indgår i modellen som en integreret del af rengøringsnormen. Skolens stand er ikke afspejlet i modellen.*

*Ingen bemærkninger.*

*Ingen bemærkninger*

*Skoleforvaltningen bemærker, at skoler der i modellen er stillet i udsigt at skulle koordinere og lede det tekniske serviceområde problematiserer det, at skulle varetage opgaven på tre skoler af de nævnte grunde. Det bør overvejes at fastlægge et princip om, at teknisk service ledelse på tre skoler kun sættes i værk på baggrund af enighed mellem de tre involverede skoler og ansvarlige sektorledere. Hvis der ikke er enighed bør samarbejdet alene omfatte to skoler efter aftale med ansvarlige sektorleder.*

*Ingen bemærkninger.*

*Der er udbredt modstand i høringssvarene mod ansættelsen af en central energirådgiver.*

*Ingen bemærkninger.*



Skoleudvalget skal tage stilling til, om forslaget til udmøntning af besparelsen vedr. teknisk serviceledelse skal vedtages endeligt – evt. i en tilpasset udgave på baggrund af input fra høringssvarene. Skoleudvalget kan alternativt overveje at udmønte besparelsen som en %-vis fordeling på skolernes tildeling til teknisk service i skoleåret 2018/19 og udsætte den endelige beslutning om tildelingsmodel på området. På den baggrund får forvaltningen og skolerne tid frem til senest december 2018 til at arbejde videre med tildelingsmodellen på det tekniske serviceområde. Input fra høringssvarene vil indgå i arbejdet. Teknisk service ledelse og ny tildelingsmodel på området vil kunne indgå som en opgave i den arbejdsgruppe, der nedsættes som led i arbejdet med at udmønte besparelsen inden for DUS-ledelse.

### **Skoleforvaltningens anbefalinger**

På baggrund af høringssvarene anbefaler Skoleforvaltningen at Skoleudvalget drøfter sagen.

**Hvis Skoleudvalget på det foreliggende grundlag ønsker at vedtage den fremlagte model** for udmøntning af besparelse på teknisk serviceledelse, er det Skoleforvaltningens anbefaling, at modellen ændres på følgende punkter:

- Elementet med en centralt ansat energirådgiver tages ud af modellen. Opgaven løses i stedet i et samarbejde mellem skolerne i klyngerne. Midlerne herfra indgår i stedet i fordelingen mellem skolerne.
- Beslutning om en teknisk serviceleder, der varetager ledelsesopgaven på tre skoler sker på baggrund af enighed herom blandt de tre skoler og ansvarlig sektorleder. Hvis dette ikke kan opnås, reduceres den tekniske service leders ansvarsområde til to af skolerne efter aftale med ansvarlig sektorleder.

En beskrivelse og konsekvensberegning af udmøntningen af besparelsen med de ovenfor beskrevne tilrettelser er vedlagt i bilag 1.

**Hvis Skoleudvalget på det foreliggende grundlag ikke ønsker at vedtage den fremlagte model** for udmøntning af besparelse på teknisk serviceledelse med eller uden justeringer, så peger dele af høringssvarene på følgende alternative handlemuligheder:

- at besparelsen på 2,0 mio. kr. vedr. teknisk serviceledelse udmøntes midlertidigt som en %-vis fordeling på skolernes tildeling på det tekniske serviceområde i skoleåret 2018/19,
- at Skoleudvalget behandler et nyt forslag til udmøntning af besparelsen på 2,0 mio. kr. vedr. teknisk service ledelse senest i december 2018 i sammenhæng med den tilsvarende opgave indenfor DUS-ledelse.

### **Bilag**

1. Udmøntning af besparelse vedr. teknisk serviceledelse – beskrivelse og konsekvensberegning.
2. Liste over hvem der har indsendt høringssvar.
3. Indkomne høringssvar.
4. Tematiseret oversigt over indkomne høringssvar.



## Bilag:

Bilag 1 - Udmøntning af besparelse vedr. teknisk serviceledelse

Bilag 2 - Liste over hvem der har indsendt høringssvar

Bilag 3A - Indkomne høringssvar

Bilag 3B - Indkomne høringssvar

Bilag 4 - Tematiseret oversigt over indkomne høringssvar

PowerPoint - Udmøntning af besparelse vedr TSL



**Punkt 9.**

**Orientering om SSP tilstandsbeskrivelse for anden halvår 2017 samt det lokale Udvidede SSP-Samarbejde.**

2017-043617

**Skoleforvaltningen fremsender** til Skoleudvalgets orientering, SSP tilstandsbeskrivelse for anden halvår 2017 samt det lokale Udvidede SSP-Samarbejde.

*Beslutning:*

*Til orientering.*



## Sagsbeskrivelse

### Baggrund

Udvidet SSP er et kommunedækkende mødefora med repræsentanter fra Nordjyllands Politi, Skoleforvaltningen og Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen. Udvidet SSP skal sikre koordinering og drøftelse af de mest kriminelle og truede unge i Aalborg Kommune med henblik på rette indsats i sagen.

Skoleudvalget godkendte 2017, at organiseringen af Udvidet SSP ændrede form fra ét centralt mødeforum til 4 decentrale mødefora organiseret i familiegupperne med ad hoc deltagelse fra Specialgruppen.

Begrundelsen for denne ændrede organisering var en vurdering af, at der på denne måde kunne sikres et større ejerskab og kendskab til de mest kriminelle og truede unge i området ved, at alle rådgivere fra de respektive Ungeteams i familiegupperne kunne deltage i de lokale møder.

Det blev vurderet, at effekten og holdbarheden af lokale drøftelser og indsatser ville være bedre, da det blandt andet gav større mulighed for løbende justeringer. Herudover ville der opnås en større tryk i de tætte lokale samarbejdsrelationer.

Der har nu været afholdt første møde i det nyorganiserede Udvidede SSP-samarbejde for perioden 4. kvartal 2017. På mødet blev status på kendskab og handling fra henholdsvis Skoleforvaltningen, Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen og Nordjyllands Politi drøftet. Herudover blev der drøftet konkrete fremadrettede handlinger. Socialchefen orienterer kort fra møderne.

Tilstandsbeskrivelse for Aalborg Kommune er vedhæftet som bilag. Tilstandsbeskrivelsen er baseret på SSP-sekretariatets indsamlede viden fra fritidscentre, skolerne, Den Kommunale Ungdomsskole, SSP-medarbejdere, Rusmiddelteamet, Ungerådgivningen, opsøgende medarbejdere fra Center for Tværfaglig Forebyggelse samt politiet

Bilagene er lukket på grund af personfølsomme oplysninger.



**Punkt 11.**

**Orientering fra rådmand og direktør**

*Beslutning:*

*Til orientering.*

*Næste møde, den 17. april, afholdes på Svenstrup Skole hvor der er Naturfagsmarathon, og mødet den 1. maj er aflyst.*



Bilag:

Skoleudvalgets aktiviteter 2018





**Punkt 10.**

**Orientering om obligatorisk projektopgave i 9. klasse**

2018-015378

**Skoleforvaltningen fremsender** til Skoleudvalgets orientering, obligatorisk projektopgave i 9. klasse.

*Beslutning:*

*Drøftet.*

*Der indledes en kommunikationsindsats vedr. gode eksempler på anvendelsen af mulighederne for praktiske afvikling af projektopgaven.*



## Sagsbeskrivelse

### Baggrund

Nærværende sag fremsendes til orientering i Skoleudvalget på baggrund af henvendelse fra Per Clausen med ønske om en drøftelse i Skoleudvalget om muligheden for at give skolerne i Aalborg Kommune mulighed for at tilbyde en praktisk udgave af den obligatoriske projektopgave i 9. klasse.

### Beskrivelse af den obligatoriske projektopgave

I 9. klasse arbejder alle elever med den obligatoriske projektopgave. Eleverne får en uge til selvstændigt at belyse en tværfaglig problemstilling, som de selv er med til at formulere.

Problemformuleringen går på tværs af skolens fag og emner, og læreren tilrettelægger og differentierer undervisningen, så den tilgodeser den enkelte elevs mulighed for at arbejde med:

- en problemstilling
- opgavens indhold
- arbejds- og undersøgelsesformer
- kilder og materialer
- udtryks- og formidlingsformer
- at fremstille et produkt
- at gennemføre fremlæggelsen.

I løbet af projektugen arbejder eleverne – alene eller i grupper – med deres problemstilling.

### Lovgivning

Jf. Bekendtgørelse om projektopgaven i folkeskolens 9. klasse, lovbekendtgørelse nr. 665 af 20. juni 2014, fastsættes:

§ 1. Den obligatoriske projektopgave på 9. klassetrin er en tværfaglig opgave, der tager afsæt i fagenes mål.

Stk. 2. Formålet med opgaven er at udvikle og vurdere elevens projektfaglige kompetencer, herunder elevens evner til at arbejde med:

1. Indkredsning og formulering af problemstilling.
2. Afgrænsning af projektopgavens indhold i forhold til den formulerede problemstilling.
3. Valg og brug af arbejds- og undersøgelsesformer.
4. Valg og brug af indhold og metoder.
5. Valg og brug af kilder og materialer.
6. Valg og brug af udtryks- og formidlingsform.
7. Fremstilling af produkt.
8. Tilrettelæggelse og gennemførelse af fremlæggelsen.

§ 3. Klassens eller klassetrinnets lærere udvælger i samråd med eleverne et eller flere overordnede emner, inden for hvilket eleverne vælger et delemne, der giver mulighed for at inddrage viden, metoder og arbejdsformer fra flere fag. Delemnet skal indeholde en problemformulering, som godkendes af den af klassens eller klassetrinnets lærere, der konkret vejleder eleverne under projektarbejdet.

Stk. 2. Valgfag, der ikke indgår i prøverækken, og som eleven undervises i på 9. klassetrin, skal indgå i elevens projektopgave.

§ 4. Projektopgaven skal resultere i et produkt og en fremlæggelse, som vælges af eleverne inden for de rammer, som er til rådighed på skolen.



Jf. Undervisningsministeriet opstiller bekendtgørelsen retningslinjer for gennemførelsen af projektopgaven, og så længe der arbejdes efter retningslinjerne, er det frit for den enkelte skole, hvordan arbejdet organiseres.

### **Nuværende praksis i Aalborg Kommune**

Praksis for gennemførelse af den obligatoriske projektopgave i 9. klasse bestemmes lokalt på skolerne.

Der er eksempler på at projektopgaven gennemføres som en praktisk opgave, hvor et digitalt eller fysisk produkt er løsningen på den givne problemstilling inden for det overordnede emne.

Den praktiske gennemførelse af projektopgaven bliver dog oftest sammenholdt med et skriftligt produkt, hvor eleven bl.a. beskriver proces, konklusion og refleksion i forhold til læring og læringsmål.

Dermed er der i de fleste tilfælde ikke praksis for udelukkende at gennemføre en praktisk projektopgave, men suppleres i fleste tilfælde helt eller delvist med et skriftligt produkt. Dog er der eksempler på og derfor mulighed for eleverne at gennemfører projektopgaven som en udelukkende praktisk opgave.

Det er forskelligt, hvordan praksis er i forhold til, hvilket produkt der er det bærende i løsningen af projektopgaven, og dermed hvorledes produkterne, sammenholdt med fremlæggelsen, vægter i forhold til karaktergivningen.

Det nævnes, at indsatser såsom Edison og First LEGO League, hvor der er fokus på kreative og virkelighedsnære løsningsmodeller, har en afsmittende effekt i forhold til et øget fokus på praktiske gennemførelser af projektopgaven.

Jf. Bekendtgørelse om projektopgaven i folkeskolens 9. klasse §3, stk. 2 skal valgfag, der ikke indgår i prøverækken, være en del af projektopgaven. Måden hvorpå dette sikres på Filstedvejens Skole er, at eleverne udarbejder en kort skriftlig opgave samt et mundtligt oplæg, hvor det er efter elevens valg om valgfag inddrages i den skriftlige eller den mundtlige del.

Informationer om praksis i Aalborg Kommune er indhentet fra Gl. Hasseris Skole, Vejgaard Østre Skole og Filstedvejens Skole.

### **Praksis i Århus, Esbjerg og Odense Kommuner**

#### Århus Kommune

Der er ikke et entydigt billede af, at der udelukkende gennemføres projektopgaven som en praktisk opgave. Men der er en klar bevægelse i forhold til at flere skoler vælger at gennemføre projektopgaven som en ren praktisk opgave, hvor der ikke skal leveres et skriftligt produkt også.

Dermed er vægtningen mere på formidlingen af opgaven og produktet af den praktiske løsning.

Det er oplevelsen, at skolernes deltagelse i indsatser som First LEGO League, FabLAB og Edison har en afsmittende effekt i forhold til ændre elevernes proces og produktløsning ved gennemførelse af projektopgaven.

#### Esbjerg Kommune

Der er ikke praksis for udelukkende at gennemføre en praktisk løsning af projektopgaven. Dermed skal eleverne altid aflevere et skriftligt produkt uanset om der også afleveres et fysisk eller digitalt produkt. Der er dog ingen formkrav i forhold til indhold eller længde af det skriftlige produkt.

#### Odense Kommune

Der er ikke et entydigt billede af, at der udelukkende gennemføres projektopgaven som en praktisk opgave. Men der er udvikling i forhold til, at gennemføre mere virkelighedsnære forløb der bl.a. inddrager eksterne



aktører i problemløsningen eksempelvis foreninger. Derudover er der fokus på at det endelige produkt har et kreativt udtryk. Det er oplevelsen at denne udvikling, ligesom Aalborg og Århus Kommuner, også skyldes indsatser som First LEGO League, Next Level mv., hvor der er fokus på praksisnære og kreative løsninger.



**Punkt 12.**

**Eventuelt**

*Beslutning:*

*Intet.*



Bilag:

Sagsoversigt 2018



**Punkt 13.**

**Godkendelse af referat**

*Beslutning:*

*Godkendt.*